τικῆς ἀηδονολαλιᾶς τοῦ γλυκυτάτου φίλου του καὶ σφίξιμο τῆς Γερμανικῆς νεολαίας, ποῦ ἔβγαλε τὸ Μπίσμαρκ ἀπὸ τὰ σπλάχνα της καὶ τὴν σημερινὴν ἕνωση. Ποῦ διαβαίνοντας κάτου ἀπὸ τὸν Ἑρτζογκστάνδ, πλάϊ ἀπὸ τὴ λίμνη τοῦ Βάλχεν, ποῦ τὴν ἀντικρίζω αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ τρέμω ἀπὸ λαχτάρα, γιὰ νὰ πάει στὴν Ἰταλία, δὲν παρατηροῦτε ἀπὸ τὶς μεγάλες Ἄλπεις παρὰ τὴ χλωρίδα τους καὶ τί μελέτη μποροῦσαν νὰ δώσουν τὰ πετρώματά των. Ὁ Ὑπεράνθρωπος, λέγω, ποῦ κατεῖχε μέσα του τὸ πᾶν, τί νὰ ἤθελε νὰ σημάνει μὲ τὰ δύο ἐκεῖνα λόγια «Griechenlands Schicksal»; Γιὰ ὅποιον ἀγνοεῖ πῶς ὑπάρχει ἰδέα περὶ ὑπεροχῆς τοῦ Γκαῖτε κι' ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸ Μπίσμαρκ, λέγω, πῶς ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Βαϊμαρ-Ἀϊζεναχ, μόνον ὡς πολιτικὸς ἔγραψε τὰ δυὸ ἐκεῖνα λόγια τότες. Δὲν τὸν παράτυρε τίποτις ποτές. Δὲν ἐτόνισε παιᾶνες στὴ Γαλλικὴ ἐπανάσταση, οὔτε ἐδημιούργησε «Ἡρωϊκὲς συμφωνίες» ὅπως ὁ Μπετόβεν γιὰ τὸ Ναπολέοντα, πρᾶγμα ποῦ τὸν ἔκανε ἔπειτα νὰ κλάψῃ πικρά. Δὲν τὸν ἐσυγκίνησε τοῦ Μεσολογγιοῦ ἡ θυσία καὶ δὲν κατέβηκε νὰ πεθάνῃ ἐκεῖ. Δὲν ἔψαλλε τῶν Πολωνῶν τὸ θρήνιο κ' ἐγελοῦσε για τὴ συνέντευξη τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τοῦ Γουλιέλμου στὸν τάφο τοῦ μεγάλου Φριδερίκου. Εἶταν ἀπάνου ἀπ' ὅλα, ὡσὰν Ὀλύμπιος ἀνεπηρέαστος, μόνον ἀπὸ τὸ κάθε γεγονός, βγάνοντας προφητικὸ δόγμα γιὰ τὸ μέλλον. Κ' ἔτσι τοῦ Προφήτη τὸ νόημα τοιὸ νὰ εἶταν γιὰ τὸ πεπρωμένον σου, ὦ γλυκύτατή μου Ἑλλάδα; Κλαίω! Κλαίω ποῦ τὸ φαντάζομαι... Ἴσεις, ἀδέρφια, ποῦ μὲ διαβάζετε, ἐννοήσατέ το, ὅπως ἐγώ. Ὦ! Ναί, δὲν τὸν ἐσυγκίνησε τὸ κανόνι τοῦ Κόδριγκτον... Δὲν εἶταν αὐτὸς ἄνθρωπος μόνον, νὰ καλεῖ, ὅπως ὁ Ριχτὼρ Οὐγκώ, τὰ κανόνια τῶν Γερμανῶν νὰ σταματήσουν, ἐν ὀνόματι τῆς Ἀνθρωπότητος!... Δὲν εἶταν γυναικεῖος πολιτικός, ὅπως ὁ Γλάδστων, νὰ συγκινεῖται τάχα ἀπὸ ὀλίγο αἷμα καὶ νὰ δημιουργεῖ κατάσταση ἐθνῶν ἀξιοδάκρυτην ἔπειτα. Ἀπάνου κι' ἀπὸ τὴν Ἱστορία ὁ Γκαῖτες ἐπροφήτευε τὸ μέλλον. Καί, (γλυκύτατή μου Ἑλλάδα, ἐκεῖνος σὲ πόνεσε περισσότερο, ἐκεῖνος μονάχα εἶπε τὴν ἀλήθεια γιὰ σένα· ἐκεῖνος εἶπε καὶ τὸ λόγο, ὦ ναί! Δυὸ φορές, ἀπάνου σὲ πολιτικὴ κουβέντα ἐμίλησε γιὰ τὴν Ἑλλάδα μὲ τὸν Ἔκκερμαν· Τὴ μιὰ στὶς 5 Ἀπριλ. 1827, γιὰ τὴν ἐκλογὴ τοῦ Καποδίστρια, ἀλλ' ὁ Ἔκκερμαν δὲν μοῦ δίνει τὶ εἶπε. Καὶ τὴ δεύτερη στὶς 2 Ἀπριλ. 1829, ἔτσι ἀξαφνα στὸ τραπέζι ἀπάνου, στὸ φαΐ, τοῦ λέει:

— «Ἄκου δῶ, θέλω νὰ σοῦ φανερώσω ἕνα πολιτικὸ μυστικό, ποῦ ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰν τὸ ἰδεῖς καὶ νὰ γένει. Ὁ Καποδίστριας δὲν μπορεῖ νὰ παραμένει πολὺ καιρὸ κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος, γιατὶ τοῦ λείπει ἐκεῖνο ποῦ σὲ παρόμοια περίσταση εἶταν ἀπαραίτητο. Δὲν εἶνε στρατιώτης. Δὲν ἔχουμε ὥς τὴν ὥρα κανένα παράδειγμα, ποῦ ἕνας πολιτικὸς νὰ μπορέσει νὰ διοργανώσει ἕναν ἐπαναστατικὸ λαὸ καὶ νὰ δόσει πειθαρχία σὲ στρατὸ καὶ στρατηγούς. Μονάχα μὲ τὸ σπαθὶ στὴ φούχτα καὶ μπροστὰ ἀπὸ ἕνα στρατὸ θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ ἀκουστεῖ καὶ νὰ νομοθετήσει καὶ νὰ ξαναπλάσει καὶ χωρὶς ἔτσι, κλαψε την παρόμοια κατάσταση... Σοῦ τὸ λέγω ἀπὸ τόρα καὶ θὰν τὸ ἰδεῖς ἐσὺ πολὺ γλήγορα νὰ γένει. Γιατί, φίλε μου, αὐτὸ κεῖται μέσα στὴ φύση τοῦ πράγματος καὶ θαύματα δέν γίνουνται!..»

* *
*

Ὦ Ἑλλάδος πεπρωμένον! Ὁ συμπαθὴς πολιτικὸς ποῦ δὲν παραδέχτηκε νὰ ταχθῇ ἀρχηγὸς τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας, γιατί οἱ Ἕλληνες δὲν εἶταν ἕτοιμοι, γιατὶ νὰ παραδεχθεῖ νὰ γίνει κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος, ὅταν κ' ἡ λίγη πνευματικὴ ἐκμάδα ποῦ ζητοῦσε εἶχε πνιγῆ σὲ ἑφτὰ χρόνων θαυμαστὰ μαρτύρια; Καὶ γιατί ὁ γλυκὺς γυιός τοῦ γλυκύτερου Λουδοβίκου νὰ ἐκλεγεῖ πρῶτος της Βασιλιάς; Ὦ! Πόσο μακρυὰ ἀπὸ τὴν Ἀλήθεια κεῖται τὸ Πλατωνικὸ δόγμα τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου· καὶ πόσο, ὦ Ἑλλάδα μου, μακρυὰ ἀπὸ ἕνα φιλόσοφο ἢ καλλιτέχνη ἀρχηγό σου θὰ εἶχες ἀνάγκη ἑνὸς σκληροῦ στρατιώτη ποῦ δὲν σοῦ τὸν ἔδωκαν τότες, νὰ σὲ πονεῖ καὶ νὰ σὲ παιδεύει κι' ὄχι νὰ σὲ καλοπιάνει καὶ νὰ σὲ χαϊδεύει!..

Μέσα στὸ ἄλμπουμ, ποῦ οἱ προσκυνητάδες τοῦ Πνεύματος ἐχάραξαν τὸνομά τους, ἕνα καὶ μόνον ὄνομα εἶδα Ἑλληνικὰ χαραγμένο. Ἔγραφε:

Κωνσταντῖνος
διάδυχος τῆς Ἑλλάδος
26 Μαΐου 1888

Ἂς πιστεύσω πῶς ὁ μέλλων Ἡγεμών σου, γλυκυτάτη χώρα, στὸ προσωπό του, ποῦ ἀνταναχλᾶ ἡ τελευταία σου δυστυχία, τὸν πόνο σου μὲ τὸν πόνο του θὰ σμίξει, κι' ἀλαφρωμένος ἀπὸ τῆς ψεύτικης εὐτυχίας τὸ βάρος, μοναδικό του ὄνειρο θὰ πάρει τὸ Πεπρωμένον σου, ὦ πατρίδα, ποῦ δὲν στηρίζεαι, ὠϊμένα, παρὰ στὸ σπαθὶ καὶ στὴν πειθαρχία.

Στὸ σπίτι τοῦ Πνεύματος μὲ ἀφῆκε τὸ βάρος τῶν ἁμαρτιῶν μου. Μὲ ἐσυγχώρησε ὁ Προφήτης καὶ μοῦ ἔδειξε τὸ δρόμο ποῦ θὰ μ' ὁδηγήσει νὰ τενήσω γελαστὰ τὰ πρόσωπα τῶν προγόνων μου.

Βάλχεν—Ἀπρίλης 1899

Γιαννης Α. Καμπυσης

ΜΩΣΑΪΚΑ

ΤΟ ΔΕΙΛΙΝΟ

Ροδόχρυσος ὁ Οὐρανὸς σιγὰ σιγὰ χλωμιάζει·
Φρίσσουν οἱ ἐλιὲς οἱ ἀσημιὲς, ἡ χλόη σαλεύει ὥς κατου·
Τὸ ροδομέτωπο βουνὸ περήφανα σωριάζει
Μύρια λαζούρια διάφανα 'στὰ ριζοθέμελά του.

Γυρνοῦνε τόρα ἀπ' τοὺς ἀγρούς· ἕν' ἄτρο ἀνατριχιάζει·
Κάποια γλυκάδα τῆς Βηθλεὲμ πλανιέται ὁλόγυρά του:
Ἔμπρὸς ὁ ἄντρας καὶ στὸ ζῶο καθήμενη ἀγκαλιάζει
Μάννα κουνοῦντας τὸ παιδί, ποῦ κλεῖ τὰ βλέφαρά του.

Κι' ὁλοῦθε πρὸς τὸ μέτωπο ζυγίζοντας μὲ χάρι
Κανίστρια φέρουν, ποῦ ἐλωδιὲς τῶν μενεξέδων ραίνουν
Κ' ἔχουν τὸ δρόμο τὸν πλατὺ, τὸ μονοπάτι πάχη

Γυναῖκες, ποῦ ἡ πορπατησιὰ κ' ἡ ὥρα ὡμορφαίνουν,
Κι' ἀγοδιαβαίνουν, πίσω τους ἀφίνοντας τὰ θάμπη
Τοῦ θείου ἐκείνου δειλινοῦ, ποῦ ἐωύρωσαν κ' οἱ κάμποι.

(Ἀπὸ τὰ Σοννέτα τοῦ Albert Samain)

Γιαννης Περγιαλιτης

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Οἱ χειρότεροι ἀναγνῶσται γνωμικῶν εἶνε οἱ φίλοι τοῦ συγγραφέως, διότι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γνωρίζουν τὴν πηγήν των.

* *
*

Ἡ μοῦσα τοῦ ποιητοῦ ἡ ὁποία δὲν εἶνε ἐρωμένη τῆς ἀληθείας δὲν θὰ εἶνε ποτὲ ἡ ἀλήθεια καὶ θὰ τοῦ φέρῃ εἰς τὸν κόσμον τέκνα μὲ ὀφθαλμοὺς πολὺ ἀδυνάτους καὶ μέλη λίαν ἀσθενικά.

* *
*

Οἱ καλοὶ συγγραφεῖς ἔχουν δύο πράγματα κοινά: προτιμοῦν νὰ ἐννοῶνται παρὰ νὰ τοὺς ἀτενίζουν μετ' ἐκπλήξεως. Καὶ προσέτι δὲν γράφουν διὰ τοὺς ἀναγνώστας τοὺς ἀπαιτητικοὺς καὶ πολὺ ὀξυδερκεῖς.

* *
*

Ἕνα βιβλίον γεμάτο πνεῦμα δίδει ἀπὸ αὐτὸ ἀκόμη καὶ εἰς τοὺς ἀντιπάλους του.

ΦΡ. ΝΙΤΣΕ

ΑΓΓΕΛΟΥ ΤΑΝΑΓΡΑ

Ο ΑΡΡΑΒΩΝ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

— . . . Περισσότερον ἀπὸ τὴν ζωήν μου, ἀπ' ὅ,τι ἀγαπῶ εἰς τὸν κόσμον αὐτόν... ἀπήντησεν ὁρμητικῶς ἐκεῖνος, ὅλον αὐτὸ τὸ ταξείδιον τὸ ἔζησα μόνον μὲ μόνην τὴν ἐλπίδα ὀλίγων γραμμῶν ἐκ μέρους της, μὲ τὴν ἀναμνησιν τοῦ παρελθόντος καὶ μὲ τὴν θλίψιν τοῦ μέλλοντος;.. ἔπειτα σᾶς φαίνομαι ἐκ τῶν λόγων μου ἄνθρωπος ὅστις εἰρωνεύεται;.. εἰπέτε μου σᾶς παρακαλῶ, τί σκέπτετε, τί σᾶς γράφει ἡ Ρόζα δι' ἐμέ;

— Ἡ Ρόζα σᾶς ἀγαπᾷ ..

— Ὦ σᾶς εὐχαριστῶ διότι μοῦ λέγετε.., μοῦ φαίνεται ὅτι αὐτὴ ἡ στιγμὴ εἶνε μία ἀπὸ τὰς εὐτυχεστέρας τῆς ζωῆς μου... ἀλλ' εἶσθε βεβαία δι' αὐτό... δὲν εἶνε ἄραγε ἁπλῆ φαντασιοπληξία, ἁπλῆ ἰδιοτροπία τὰ δελτάρια αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἔφερον δι' ἐμὲ τὴν εὐτυχίαν ἐκεῖ κάτω ἐν μέσῳ τῶν ὠκεανῶν;

— Φοβοῦμαι ὅτι σᾶς ἀγαπᾷ πλειότερον παρ' ὅτι σεῖς τὴν ἀγαπᾶτε! εἶπα ἁπλῶς.

Εἶδα τότε κάτι ὡς δάκρυα νὰ θαμβῶσι τοὺς ὀφθαλμούς του.

Ναί, ἀγαπητή μου Ρόζα, ἦσαν πράγματι δάκρυα... καὶ μόνον ὁ κόσμος καὶ ἡ ἀξιοπρέπειά του ἠμπόδισαν νὰ ρεύσουν.

Ρόζα! ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς σ' ἀγαπᾷ πράγματι.

Ὑποκριτὴς δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ εἶνε, διότι δὲν γνωρίζει τίποτε περὶ σοῦ, οὔτε ἐλπίζει τίποτε καὶ ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος δακρύει εἰς τὴν ὁρμὴν τῆς καρδίας του ἔχει εὐγενῆ αἰσθήματα. Πίστευσέ με.

Καθ' ὅλον τὸν χορὸν τέλος δὲν μὲ ἄφησεν οὔτε στιγμήν, μοῦ διηγήθη ὅλας τὰς ἀναμνήσεις του, ὅλην τὴν μελαγχολίαν του ὅταν ἔφευγε μακρὰν ἀπὸ τὸ Ἀλγέριον, τὰς κατηφείας του ὅταν ἐνόμιζε ὅτι οὔτε εἶχες λάβῃ τὸ δελτάριόν του, οὔτε τὸν ἐνεθυμεῖσο πλέον καὶ ἔβλεπε ὅτι ἔπρεπε νὰ θάψῃ εἰς τὴν καρδίαν του τὸν γλυκὺν αὐτὸν ἔρωτα ὁ ὁποῖος ἔκαμνε τόσον εὐχάριστον τὴν ζωήν του.

Ἔπειτα τὴν χαρὰν τοῦ πρώτου δελταρίου σου, τὴν τρέλλαν μετὰ τῆς ὁποίας τὰ ἐφύλαττε ἐπὶ τοῦ μικροῦ τραπεζίου τῆς καμπίνας του, πῶς τὰ ἀνεγίνωσκε καθημερινῶς, ἕνα μεγάλον κίνδυνον τὸν ὁποῖον ὡς ἐκ θαύματος ἐπέφυγον ἐν μέσῳ τοῦ ὠκεανοῦ ἐξ αἰτίας ἑνὸς κυκλῶνος καὶ κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ὁποίου τὰ εἶχε κρύψῃ ὡς φυλακτὸν εἰς τὰ στήθη του...

Ὁ ἄνθρωπος, Ρόζα μου, εἰς τὰς παραφοράς του φαίνετου, καὶ ὁ φίλος μας ἐν τῇ θέρμῃ τοῦ πάθους του μοῦ ἐφάνη ὡς μεγάλον καὶ ἀφελὲς παιδίον τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν καρδίαν εἰς τὸ ἄκρον τῶν χειλέων του.

Σκοπεύω ἤδη πρὶν ἀναλάβω τὴν πλήρη συμμαχίαν του νὰ τὸν ὑποβάλω ἀκόμη εἰς μίαν δοκιμήν. Θὰ τὴν ἰδῇς... μὴ δυσαρεστηθῇς ὅμως, εἶνε ἀναγκαία διὰ νὰ μὴ ἔχω κατόπιν καμμίαν τύψιν συνειδότος ὅτι συνήργησα εἰς τὴν δυστυχίαν τῆς Ρόζας μου.

Εἶμαι εὐτυχὴς ὅπου σοῦ τὸ γράφω, καὶ πιστεύω ὅτι τὰ ἰδικά σου δάκρυα ὅταν ἀναγινώσκεις τὰς γραμμὰς ταύτας

Ἤδη βλέπεις ὅτι ἐνῷ ἤμην κατ' αὐτοῦ εἶμαι ὑπὲρ αὐτοῦ! Μὲ ἐκέρδισε.

Τὸν παρουσίασα εἰς τὸν Παῦλον, καὶ αὐτὸς μᾶς προσεκάλεσε αὔριον νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸ πλοῖόν του.

Αὔριον εἰς τὰς 5 μ. μ. θὰ ὑπάγωμεν.

Ἡ χαρά του ἐν τούτοις δὲν περιγράφεται. Μὲ παρετήρει εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ μοῦ ἔσφιγγε νευρικῶς τὴν χεῖρα... ἐγέλα... μοῦ διηγεῖτο ἕνα σωρὸν λεπτομερείας ἐπὶ τοῦ ἰδίου ἀντικειμένου.

Ὑποθέτω θὰ κοιμηθῇ ἀπόψε μὲ τὰ ροδεινότερα ὄνειρα τὰ ὁποῖα ποτὲ ἐβαυκάλισαν τὸν ὕπνον ἐρωτευμένης κεφαλῆς

Διατί ὄχι;.. σοῦ εὔχομαι τὰ ἴδια... εἶνε τόσον εὐχά-